

Категорія справи № 908/688/16: Господарські справи (до 01.01.2019); Справи про банкрутство; Майнові спори з вимогами до боржника (ст.10 ЗУ) (СК5: п.42); визнання недійсними правочинів (договорів), укладених боржником (СК5: п.42.1).

Надіслано судом: 12.02.2019. Зареєстровано: 12.02.2019. Оприлюднено: 13.02.2019.

Дата набрання законної сили: 30.01.2019

Номер судового провадження: не визначено

ЦЕНТРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД

ПОСТАНОВА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

30.01.2019 року м. Дніпро Справа № 908/688/16

Центральний апеляційний господарський суд у складі колегії суддів:

головуючий суддя Вечірко І.О. (доповідач)

судді Березкіна О.В., Кузнецов В.О.

секретар: Манчік О.О.

за участю:

від арбітражного керуючого Кучак Ю.Ф.: Бабенко Ю.В., адвокат, приймала участь в судовому засіданні 17.01.2019 року

розглянувши у відкритому судовому засіданні **апеляційну**

скаргу арбітражного керуючого Кучака Юрія Федоровича

на ухвалу Господарського суду Запорізької області від 29.10.2018 року (повний текст підписано 05.11.2018 року)

за результатом розгляду

заяви ліквідатора Товариства з обмеженою відповідальністю "Буд М" арбітражного керуючого Кучака Юрія Федоровича

до Товариства з обмеженою відповідальністю "Наш Полюс", м. Тернопіль

про визнання недійсним договору № 30/10/15-БМ-НП поворотної фінансової допомоги, укладеного 30.10.2015 року між ТОВ "Буд М" та ТОВ "Наш Полюс", спростування майнової дії ТОВ "Буд М" щодо перерахування 30.10.2015 року на користь ТОВ "Наш Полюс" 7 618 976, 40 грн., як поворотної фінансової допомоги згідно договору № 30/10/15-БМ-НП, шляхом стягнення з ТОВ "Наш Полюс" на користь ТОВ "Буд М" грошових коштів у розмірі 7 618 976, 40 грн.

у справі № 908/688/16 (суддя - Ніколаєнко Р.А., м. Запоріжжя)

за заявою Товариства з обмеженою відповідальністю "Буд М", м. Запоріжжя

про визнання банкрутом

ВСТАНОВИВ:***1. Короткий зміст ухвали суду першої інстанції.***

Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 29.10.2018 року відмовлено в задоволенні заяви ліквідатора арбітражного керуючого Кучака Ю.Ф. про визнання недійсним Договору № 30/10/15-БМ-НП поворотної фінансової допомоги, укладеного 30.10.2015 року між ТОВ "Буд М" та ТОВ "Наш Полюс", спростування майнової дії ТОВ "Буд М" щодо перерахування 30.10.2015 року на користь ТОВ "Наш Полюс" грошових коштів в загальній сумі 7 618 976, 40 грн. як поворотної фінансової допомоги, наданої згідно Договору № 30/10/15-БМ-НП, шляхом стягнення з ТОВ "Наш Полюс" на користь ТОВ "Буд М" грошових коштів у розмірі 7 618 976, 40 грн.

2. Підстави, з яких порушено питання про перегляд судового рішення та узагальнені доводи учасників справи.

Арбітражний керуючий Кучак Юрій Федорович подав апеляційну скаргу, в якій просить скасувати оскаржувану ухвалу та задовольнити заяву арбітражного керуючого Кучака Юрія Федоровича, стягнути з Товариства з обмеженою відповідальністю "Наш Полюс" судовий збір за подання апеляційної скарги в розмірі 5 286,00 грн.

2.1. Узагальнені доводи особи, яка подала апеляційну скаргу.

Апеляційна скарга мотивована тим, що відмовляючи в задоволенні заяви ліквідатора про визнання недійсним Договору ПФД № 30/10/15-БМ-НП від 30.10.2015 року, суд першої інстанції посилався на відсутність можливості надати оцінку правовідносинам поза дослідженням цього Договору, в зв'язку з чим судом порушено норми процесуального права, а саме статей 81, 209 Господарського процесуального кодексу України. Натомість, на виконання вимог норми частини 2 статті 164 Господарського процесуального кодексу України ліквідатором додано до позовної заяви всі наявні у нього докази, що підтверджують обставини, на яких ґрунтуються позовні вимоги. Судом першої інстанції не надано належної оцінки тому факту, що відповідачем залишено без уваги запити ліквідатора (позивача) про надання копії оспорюваного договору, укладеного між відповідачем та боржником, які неодноразово надсилались до моменту подання позову. Враховуючи відсутність у позивача копії оспорюваного Договору, позивачем надано суду для огляду оригінал, а в справу копію банківської виписки з рахунку боржника, з якої вбачається, що боржник здійснив перерахування коштів в сумі 7 618 976,40 грн. на рахунок відповідача згідно з Договором ПФД № 30/10/15-БМ-НП. Крім цього, матеріали справи містять докази ухилення колишнього ліквідатора боржника ОСОБА_4 від передання арбітражному керуючому Кучаку Ю.Ф. бухгалтерської та іншої документації боржника, матеріальних та інших цінностей та невиконання ОСОБА_4 судового наказу від 06.02.2018 року у даній справі. Скаржником було подано до суду відповідне клопотання про витребування оригіналу оспорюваного Договору, яке було задоволено судом ухвалою від 07.08.2018 року. Відповідачем не виконано вимоги вказаної ухвали суду. Суд першої інстанції не врахував, що спростовано може бути не будь-які майнові дії боржника, а лише ті, які відповідають ознакам, встановленим частиною 1 статті 20 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" (правова позиція, Верховного Суду, викладена в постанові від 05.04.2018 року у справі № 910/9004/13). Вимога позивача про визнання недійсним оспорюваного Договору та спростування майнових дій з підстав, визначених у частині 1 статті 20 Закону про банкрутство узгоджується з фактичними обставинами у даній справі: за 5 місяців (30.10.2015 року), що передували даті порушення провадження у справі про банкрутство (11.04.2016 року), керівництвом боржника було вчинено майнові дії по перерахуванню грошових коштів в розмірі 7 618 976,40 грн. на користь відповідача як поворотна фінансова допомога згідно Договору № 30/10/15-БМ-НП; кошти, що були спрямовані боржником на користь відповідача в сумі 7 618 976,40 грн. були в свою чергу отримані боржником від ТОВ "Глобал Фід" 30.10.2015 року як оплата за нерухоме майно згідно Договору купівлі-продажу від 23.10.2015 року, який в свою чергу визнаний в судовому порядку недійсним; станом на дату укладення між банкрутом та відповідачем Договору поворотної фінансової допомоги у боржника була наявна непогашена кредиторська заборгованість перед ТОВ "Група компаній "Мрія Агро" в сумі 57 341 503,38 грн., перед Чортківською ОДПІ ГУ ДФС у Тернопільській області в сумі 60 731,52 грн.; звіт про фінансовий стан боржника станом на 30.09.2015 року (до укладення спірного Договору) підтверджує той факт, що у боржника обліковувалася заборгованість в розмірі 63 540 000 грн. Однак вказані факти не знайшли належної оцінки при розгляді справи судом першої інстанції.

2.2. Узагальнені доводи інших учасників провадження у справі.

ТОВ "Група компаній "Мрія Агро" в письмових поясненнях на апеляційну скаргу просило апеляційну скаргу задовольнити, ухвалу Господарського суду Запорізької області від 29.10.2018 року скасувати, заяву ліквідатора ТОВ "Буд М" Кучака Ю.Ф. задовольнити в повному обсязі, визнати недійсним Договір ПФД № 30/10/15-БМ-НП від 30.10.2015 року, укладений між ТОВ "Буд М" та ТОВ "Наш Полюс", спростувати майнові дії ТОВ "Буд М" щодо перерахування 30.10.2015 року на користь ТОВ "Наш Полюс" грошових коштів в загальній сумі 7 618 976,40 грн. по Договору ПФД № 30/10/15-БМ-НП шляхом стягнення з ТОВ "Наш Полюс" на користь ТОВ "Буд М" грошові кошти в розмірі 7 618 976,40 грн. ТОВ "Група компаній "Мрія Агро" посилялось на те, що підставами для визнання недійсним оспорюваного Договору слугували посилення ліквідатора на положення статті 20 Закону про банкрутство з огляду на те, що боржник до порушення справи про банкрутство взяв на себе зобов'язання, в результаті чого він став неплатоспроможним або виконання його грошових зобов'язань перед іншими кредиторами повністю або частково стало неможливим. 30.10.2015 року ТОВ "Буд М" отримує кошти за Договором купівлі-продажу нерухомого майна від 23.10.2015 року, укладеним між ТОВ "Буд М" та ТОВ "Глобал Фід", який в свою чергу був визнаний недійсним ухвалою Господарського суду Запорізької області від 08.11.2017 року, залишеною без змін постановою Донецького апеляційного господарського суду від 12.12.2017 року та постановою Верховного Суду від 31.05.2018 року. 30.10.2015 року ТОВ "Буд М" перераховує на користь ТОВ "Наш Полюс" кошти за Договором поворотної фінансової допомоги № 30/10/15-БМ-НП від 30.10.2015 року. В період з 13.10.2015 року до 22.10.2015 року (період замовлення висновку про вартість майна при підготовці до продажу за Договором купівлі-продажу від 23.10.2015 року, який визнаний недійсним, директором ТОВ "Буд М" був призначений ОСОБА_5, який в період проведення оплати по Договору купівлі-продажу майна від 23.10.2015 року - 30.10.2015 року був засновником та директором ТОВ "Наш Полюс", куди були відразу спрямовані кошти за спірним правочином. В період з 13.10.2015 року до 22.10.2015 року (період замовлення висновку про вартість майна при підготовці до продажу за Договором купівлі-продажу від 23.10.2015 року) засновником ТОВ "Буд М" був введений ОСОБА_6, який станом на теперішній час є засновником ТОВ "Наш Полюс". Станом на час проведення оплати коштів за спірним Договором - 30.10.2015 року і по теперішній час засновником та директором ТОВ "Глобал Фід" є ОСОБА_7, який в свою чергу є засновником ТОВ "Наш Полюс". Станом на теперішній час ще одним засновником ТОВ "Наш Полюс" є ОСОБА_8, який в свою чергу на час укладення Договору купівлі-продажу нерухомого майна від 23.10.2015 року та проведення перерахування коштів за спірним правочином 30.10.2015 року був уповноваженою особою ТОВ "Буд М" та є наразі уповноваженою особою ТОВ "Глобал Фід". Наведені обставини вказують на те, що всі Товариства, які були учасниками договірних відносин (ТОВ "Буд М", ТОВ "Глобал Фід", ТОВ "Наш Полюс") діяли з єдиною метою - навмисно відчужити майно боржника ТОВ "Буд М" та одночасно повернути сплачені за нього кошти на підконтрольне Товариство без наміру повернення запозичених коштів (7 618 976,40 грн.) боржнику. Водночас, приймаючи на себе зобов'язання по спірному Договору у боржника існувала непогашена кредиторська заборгованість на загальну суму 59 773 542,68 грн. Судом необґрунтовано не взято до уваги виписку по рахунку ТОВ "Буд М", зі змісту якої слідує, що 30.10.2015 року ТОВ "Буд М" перераховувало на користь ТОВ "Наш Полюс" кошти в сумі 7 618 976,40 грн. з призначенням платежу "надання ПФД згідно Договору № 30/10/15-БМ-НП".

Інші учасники провадження у справі наданими їм процесуальними правами не скористались та не надали суду відзив на апеляційну скаргу, що відповідно до частини 3 статті 263 Господарського процесуального кодексу України не перешкоджає перегляду судового рішення.

3. Апеляційне провадження.

3.1. Процедура апеляційного провадження в апеляційному господарському суді.

Ухвалою Центрального апеляційного господарського суду від 03.12.2018 року відкрито апеляційне провадження у справі, розгляд апеляційної скарги призначено в судовому засіданні на 17.01.2019 року.

Представник арбітражного керуючого Кучака Ю.Ф. в судовому засіданні 17.01.2019 року надав пояснення в обґрунтування доводів апеляційної скарги.

В судовому засіданні 17.01.2019 року оголошено перерву до 30.01.2019 року.

Учасники провадження у справі наданими їм процесуальними правами не скористались та не забезпечили явку в судові засідання 30.01.2019 року своїх повноважних представників, хоча про день, час та місце судового засідання повідомлені належним чином.

ТОВ "Група компаній "Мрія Агро" у відзиві на апеляційну скаргу просило розглядати апеляційну скаргу за відсутності його повноважного представника.

Суд апеляційної інстанції з метою дотримання процесуальних строків розгляду апеляційної скарги на судові рішення, враховуючи те, що явка представників учасників провадження у справі апеляційної інстанції обов'язковою не визнавалась, а участь в засіданнях суду є правом, а не обов'язком сторони, дійшов висновку про можливість розгляду справи за відсутності представників учасників справи.

3.2. Фактичні обставини справи, встановлені судом апеляційної інстанції.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 28.03.2016 року порушено провадження у справі про банкрутство ТОВ "Буд М".

Постановою Господарського суду Запорізької області від 11.04.2016 року відповідно до статті 95 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" ТОВ "Буд М" визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру у справі.

Відповідно до ухвали Господарського суду Запорізької області від 30.06.2016 року у справі повноваження ліквідатора виконує арбітражний керуючий Кучак Ю.Ф.

Ліквідатором арбітражним керуючим Кучаком Ю.Ф. в межах справи про банкрутство ТОВ "Буд М" згідно із статтею 20 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" подано заяву (вих. № 02-01/51-101 від 23.06.2018 року) про визнання недійсним правочину - Договору № 30/10/15-БМ-НП поворотної фінансової допомоги, укладеного 30.10.2015 року між ТОВ "Буд М" та ТОВ "Наш Полюс", застосування наслідків недійсності правочину та стягнення з ТОВ "Наш Полюс" грошових коштів в розмірі 7 618 976,40 грн.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 09.07.2018 року заяву ліквідатора прийнято до розгляду, відкрито провадження за заявою, визначено здійснювати розгляд заяви за правилами загального позовного провадження з урахуванням особливостей, встановлених Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", на 07.08.2018 року призначено підготовче засідання.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 07.08.2018 року підготовче засідання з розгляду заяви відкладено на 06.09.2018 року.

16.09.2018 року судом отримано заяву ліквідатора (вих. № 02-01/51-115 від 30.08.2018 року) про зміну предмету позову, в якій заявник просить суд:

- визнати недійсним Договір № 30/10/15-БМ-НП поворотної фінансової допомоги, укладений 30.10.2015 між ТОВ "Буд М" та ТОВ "Наш Полюс", та застосувати наслідки недійсності правочину;

- спростувати майнові дії ТОВ "Буд М" щодо перерахування 30.10.2015 року на користь ТОВ "Наш Полюс" грошових коштів в загальній сумі 7 618 976,40 грн., в якості поворотної фінансової допомоги, наданої згідно Договору № 30/10/15-БМ-НП, шляхом стягнення з ТОВ "Наш Полюс" на користь ТОВ „БУД М" грошових коштів у розмірі 7 618 976,40 грн.

Вказану заяву про зміну предмета позову місцевим господарським судом прийнято до розгляду.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 06.09.2018 року строк підготовчого провадження продовжено на тридцять днів та відкладено підготовче засідання на 04.10.2018 року.

Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 04.10.2018 року закрито підготовче провадження та призначено заяву до судового розгляду по суті. Судове засідання для розгляду заяви по суті призначено на 29.10.2018 року.

За підсумками судового засідання 29.10.2018 року місцевий господарський суд відмовив в задоволенні вказаної заяви ліквідатора арбітражного керуючого Кучака Ю.Ф.

3.3. Оцінка апеляційним господарським судом доводів учасників справи і висновків суду першої інстанції.

Відповідно до пункту 8 частини 1 статті 20 Господарського процесуального кодексу України господарські суди розглядають справи про банкрутство та справи у спорах з майновими вимогами до боржника, стосовно якого відкрито провадження у справі про банкрутство, в тому числі справи у спорах про визнання недійсними будь-яких правочинів (договорів), укладених боржником.

Згідно із частиною 1 статті 20 Закону за заявою арбітражного керуючого або конкурсного кредитора можуть бути відповідно визнані недійсними або спростовані господарським судом правочини (договори) або майнові дії боржника, які були вчинені боржником після порушення справи про банкрутство або протягом одного року, що передував порушенню справи про банкрутство за наявності передбачених цією статтею підстав.

Такими підставами є:

- боржник безоплатно здійснив відчуження майна, прийняв на себе зобов'язання без відповідних майнових дій іншої сторони, відмовився від власних майнових вимог;
- боржник виконав майнові зобов'язання раніше встановленого строку;
- боржник до порушення справи про банкрутство взяв на себе зобов'язання, в результаті чого він став неплатоспроможним або виконання його грошових зобов'язань перед іншими кредиторами повністю або частково стало неможливим;
- боржник здійснив відчуження або придбав майно за цінами відповідно нижчими або вищими від ринкових, за умови, що в момент прийняття зобов'язання або внаслідок його виконання майна боржника було (стало) недостатньо для задоволення вимог кредиторів;
- боржник оплатив кредитуру або прийняв майно в рахунок виконання грошових вимог у день, коли сума вимог кредиторів боржнику перевищувала вартість майна;
- боржник прийняв на себе заставні зобов'язання для забезпечення виконання грошових вимог.

Відповідно до частини 2 статті 20 Закону у разі визнання недійсними правочинів (договорів) або спростування майнових дій боржника на підставах, передбачених частиною першою цієї статті, кредитор зобов'язаний повернути в ліквідаційну масу майно, яке він отримав від боржника, а у разі неможливості повернути майно в натурі - відшкодувати його вартість у грошових одиницях за ринковими цінами, що існували на момент здійснення правочину або вчинення майнової дії.

Заява про визнання правочину недійсним та спростування майнових дій боржника та заява про зміну предмету позову була подана до Господарського суду Запорізької області ліквідатором ТОВ "Буд М".

За наведених обставин, слід прийти до висновку про наявність у особи, що подала відповідні заяви права звернення до суду в порядку, передбаченому частиною 1 статті 20 Закону.

Відмовляючи у задоволенні заяви ліквідатора ТОВ "Буд М" арбітражного керуючого Кучака Ю.Ф. про визнання правочину недійсним та спростування майнових дій боржника, місцевий господарський суд виходив з того, що на підтвердження укладення оспорюваного Договору № 30/10/15-БМ-НП ліквідатор надав банківську виписку по рахунку ТОВ "Буд М" в ПАТ "КБ "Хрещатик" за період з 01.01.2014 року по 01.01.2017 року, згідно з якою 30.10.2015 року ТОВ "Буд М" 7 платежами (перший - на суму 618 976,40 грн., та шість наступних - по 1 000 000,00 грн. кожний) здійснено перерахування коштів на користь ТОВ "Наш Полюс" в розмірі 7 618 976,40 грн. В якості призначення платежів зазначено: "Надання ПДФ зг дог № 30/10/15-БМ-НП Без ПДВ". Ні оригінал, ні копію договору, про недійсність якого заявляє ліквідатор, у справу не надано. Відсутність договору унеможливорює надання оцінки правовідносинам, встановлення умов, строків виконання, порядку розрахунків і здійснення платежів та інше. Визначену ліквідатором природу договору, виходячи зі змісту призначення платежу у банківській виписці, можна вважати лише припущенням. Дата правочину, що став підставою платежу у виписці не зазначена, в зв'язку з чим також можна лише припускати момент його (правочину) вчинення.

Колегія суддів апеляційного господарського суду, дослідивши матеріали справи та доводи, наведені в апеляційній скарзі та відзиві на неї (письмових поясненнях кредитора), вважає, що апеляційну скаргу слід задовольнити частково з урахуванням наступного.

Відповідно до частини 1 статті 12 Цивільного кодексу України особа здійснює свої цивільні права виключно на власний розсуд.

Згідно з частинами 2, 3 статті 13 Цивільного кодексу України при здійсненні своїх прав особа зобов'язана утримуватися від дій, які могли б порушити права інших осіб, завдати шкоди довкіллю або культурній спадщині. Не допускаються дії особи, що вчиняються з наміром завдати шкоди іншій особі, а також зловживання правом в інших формах.

Під час виконання повноважень у справі про банкрутство ТОВ "Буд М" ліквідатором було з'ясовано, що 30.10.2015 року ТОВ "Буд М" перерахувало на користь ТОВ "Наш Полюс" грошові кошти в сумі 7 618 976,40 грн., що підтверджується випискою по особовому рахунку. У виписці міститься посилання на те, що підставою перерахування грошових коштів є надання поворотної фінансової допомоги згідно Договору № 30/10/15-БМ-НП без ПДВ.

Як вбачається з матеріалів справи, 27.07.2018 року ліквідатор надав суду пояснення на вимогу ухвали від 09.07.2018 року, в яких з приводу відсутності у ліквідатора оспорюваного ним договору та неможливості отримання договору від ТОВ "Наш Полюс" зазначено, що на його звернення до ТОВ "Наш Полюс" вих. № 02-01/51-46 від 25.01.2017 року та вих. № 02-01/51-62 від 21.02.2017 року з проханням направити на адресу ліквідатора завірену копію договору № 30/10/15-БМ-НП, а також докази повернення ТОВ "Буд М" суми поворотної фінансової допомоги у розмірі 7 618 976,40 грн., будь-якої відповіді не отримано.

Крім того, матеріали справи свідчать про неотримання ліквідатором Кучаком Ю.Ф. документації боржника від колишнього ліквідатора ОСОБА_4

Ухвалою Господарського суду Запорізької області від 06.02.2017 року зобов'язано ОСОБА_4 передати ліквідатору ТОВ "Буд М" арбітражному керуючому Кучаку Ю.Ф. бухгалтерську та іншу документацію, печатки і штампи, матеріальні та інші цінності банкрута, всі документи щодо здійснення ліквідаційної процедури, про що того ж дня видано наказ на примусове виконання.

Ухвалою від 07.08.2018 року місцевим господарським судом було задоволено клопотання ліквідатора арбітражного керуючого Кучака Ю.Ф. про витребування доказів та витребувано від відповідача - ТОВ "Наш Полюс" копію договору № 30/10/15-БМ-НП поворотної фінансової допомоги, укладеного між ТОВ "Наш Полюс" та ТОВ "БУД М".

Проте, відповідачем - ТОВ "Наш Полюс" вимоги ухвал суду від 09.07.2018 року, 07.08.2018 року, 06.09.2018 року, 04.10.2018 року не виконано, договір № 30/10/15-БМ-НП не надано. В засідання суду представник ТОВ "Наш Полюс" не з'являвся.

Верховний Суд в постанові від 04.04.2018 року у справі № 912/2185/16 звернув увагу, що враховуючи те, що предметом позову є визнання недійсним договору, господарський суд зобов'язаний витребувати оригінали для огляду доказів, які є предметом позову про визнання недійсним договору у особи (учасника справи), який подав копію зазначеного договору. Відсутність факту дослідження (огляду) господарськими судами оригіналу договору є порушенням вимог Господарського процесуального кодексу України, оскільки без вчинення зазначених дій, враховуючи предмет позову, суд не може повно, всебічно і об'єктивно розглянути позов про визнання недійсним договору.

Колегія суддів погоджується із висновком суду першої інстанції про те, що за наведених обставин суд позбавлений можливості надати оцінку Договору № 30/10/15-БМ-НП та задовольнити вимоги ліквідатора про визнання вказаного Договору недійсним.

Разом з тим, слід зазначити, що визнанню недійсним правочину (договору) зі спеціальних підстав, визначених статтею 20 Закону про банкрутство передуює встановлення факту відчуження майна боржника у підозрілий період (після порушення провадження у справі про банкрутство або протягом одного року, що передував її порушенню) за наявності обставин, прямо визначених статтею 20 Закону про банкрутство, і така процедура спрямована на повернення до складу конкурсної маси відчужених за такими правочинами активів.

Відсутність Договору № 30/10/15-БМ-ПМ, на який зроблено посилання у банківській виписці по рахунку ТОВ "Буд М" на думку колегії суддів не перешкоджає встановленню самого факту відчуження майна

боржника (перерахування коштів) іншій особі у підозрілий період та з'ясування наявності обставин, визначених у частині 1 статті 20 Закону.

Так, 30 жовтня 2015 року боржником було перераховано ТОВ "Наш Полюс" грошові кошти у загальному розмірі 7 618 976,40 грн. в якості поворотної фінансової допомоги.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області від 28.03.2016 року було порушено провадження у справі про банкрутство ТОВ "Буд М".

Отже, перерахування грошових коштів на рахунок іншого підприємства відбулось за 5 місяців до порушення провадження у справі про банкрутство ТОВ "Буд М".

При цьому, згідно з балансом (фінансовим результатом) ТОВ "Буд М" станом на 30.09.2015 року, тобто за місяць до перерахування коштів на рахунок іншого підприємства, у боржника обліковувалась заборгованість в розмірі 63 540 тис. грн. На час вчинення боржником такої майнової дії у ТОВ "Буд М" настав строк виконання зобов'язання перед ТОВ "Група компаній "Мрія Агро" зі сплати 57 334 849,18 грн. згідно Договору поворотної фінансової допомоги № 18/03/2015-ГКМА-БМ від 18.03.2015 року, що підтверджено Донецьким апеляційним господарським судом в постанові від 12.12.2017 року у справі № 908/688/16. Крім того, у ТОВ "Буд М" обліковувалась податкова заборгованість в розмірі 60 731,52 грн., яка виникла на підставі самостійно задекларованих податкових зобов'язань та в сумі 2 371 307,78 грн., яка виникла на підставі узгоджених податкових зобов'язань, що підтверджується постановою Тернопільського окружного адміністративного суду від 28.12.2015 року у справі № 819/1511/13-а. Тобто, незважаючи на значну кредиторську заборгованість, майже за п'ять місяців до порушення господарським судом справи про банкрутство керівництвом ТОВ "Буд М" було надано іншому підприємству грошові кошти в сумі 7 618 976,40 грн.

Статтею 20 Закону передбачено, що за цим Законом можуть визнаватися недійсними не лише правочини, але й спростовуватися майнові дії боржника.

Майнові дії боржника - це вид юридичних дій, як-то вчинки, що здійснені боржником або від імені боржника і мають матеріальний вираз у формі документу будь-якого правочину (угоди, договору), розпорядчого документу, акту, пов'язаного з волевиявленням боржника як суб'єкта правовідносин на відчуження майнових активів боржника або відмову від них.

Отже, спростування майнових дій виступає як заперечення, відхилення, оспорення фактичних даних та обставин, що визначають правомірність майнових дій боржника, які вчинені щодо розпорядження його майном на підставі рішень власника або його органів управління (керівника боржника, власника боржника, загальних зборів боржника тощо).

Відповідна правова позиція наведена в постанові Верховного Суду від 25 квітня 2018 року у справі № 922/4281/16.

Необхідно зазначити, що навіть встановлення факту відповідності вимогам цивільного та господарського законодавства укладеної боржником угоди не звільняє його від відповідальності в порядку, передбаченому частиною 1 статті 20 Закону за наявності визначених цією статтею підстав та укладання договору (вчинення майнової дії) протягом одного року до порушення провадження у справі про банкрутство.

Враховуючи встановлені вище обставини колегія суддів апеляційного господарського суду дійшла висновку про те, що оспорюванні майнові дії боржника призвели до зменшення обсягу майнових активів боржника та його неспроможності виконати зобов'язання перед кредиторами.

Зазначені підстави є достатніми для спростування майнових дій боржника в порядку статті 20 Закону, оскільки вони вчинені на шкоду власним інтересам та, як наслідок, інтересам кредиторів.

Оскільки метою застосування спростування майнових дій є не спростування саме по собі, а повернення до ліквідаційної маси певного майна, необхідно вирішити питання про стягнення з особи, якій були сплачені кошти на користь боржника.

За наведених обставин, колегія суддів апеляційного господарського суду приходить до висновку, що вчинені боржником дії щодо перерахування грошових коштів ТОВ "Наш Полюс" підлягають

спростуванню. З огляду на норми частини 2 статті 20 Закону з ТОВ "Наш Полюс" підлягають стягненню на користь ТОВ "Буд М" грошові кошти в загальній сумі 7 618 976,404 грн.

3.4. Висновки апеляційного господарського суду за результатами розгляду апеляційної скарги.

За наведених обставин, апеляційна скарга підлягає частковому задоволенню. Ухвала місцевого господарського суду має бути скасована в частині відмови в задоволенні заяви арбітражного керуючого (ліквідатора) Кучака Ю.Ф. про спростування майнової дії ТОВ "Буд М" щодо перерахування 30.10.2015 року на користь ТОВ "Наш Полюс" грошових коштів в загальній сумі 7 618 976,40 грн. в якості поворотної фінансової допомоги та стягнення цих грошових коштів з ТОВ "Наш Полюс". В частині відмови в задоволенні заяви про визнання договору недійсним ухвалу господарського суду слід залишити без змін. Резолютивну частину ухвали господарського суду від 29.10.2018 року викласти в новій редакції, згідно з якою заява арбітражного керуючого (ліквідатора) Кучака Ю.Ф. від 23.06.2018 року з урахуванням заяви від 30.08.2018 року підлягає частковому задоволенню. Необхідно спростувати майнові дії ТОВ "Буд М" щодо перерахування 30.10.2015 року на користь ТОВ "Наш Полюс" грошових коштів в загальній сумі 7 618 976,40 грн. Підлягає стягненню з ТОВ "Наш Полюс" на користь ТОВ "Буд М" 7 618 976,40 грн.. В задоволенні заяви арбітражного керуючого (ліквідатора) Кучака Ю.Ф. по визнання недійсним Договору № 30/10/15-БМ-НП слід відмовити.

3.5. Розподіл судових витрат.

Відповідно до статті 129 Господарського процесуального кодексу України судові витрати покладаються на особу, яка подала апеляційну скаргу та ТОВ "Наш Полюс" в рівних частинах.

Керуючись статтями 275-282 Господарського процесуального кодексу України, апеляційний господарський суд

ПОСТАНОВИВ:

Апеляційну скаргу арбітражного керуючого ліквідатора Товариства з обмеженою відповідальністю "Буд М" Кучака Юрія Федоровича - задовольнити частково.

Ухвалу господарського суду Запорізької області від 29.10.2018 року у справі № 908/688/16 - скасувати в частині відмови в задоволенні заяви арбітражного керуючого (ліквідатора) Кучака Ю.Ф. про спростування майнової дії Товариства з обмеженою відповідальністю "Буд М" щодо перерахування 30.10.2015 року на користь Товариства з обмеженою відповідальністю "Наш Полюс" грошових коштів в загальній сумі 7 618 976,40 грн. в якості поворотної фінансової допомоги та стягнення цих грошових коштів з Товариства з обмеженою відповідальністю "Наш Полюс" на користь ТОВ "Буд М".

Ухвалу Господарського суду Запорізької області від 29.10.2018 року у справі № 908/688/16 в частині відмови в задоволенні заяви арбітражного керуючого (ліквідатора) Кучака Ю.Ф. про визнання недійсним Договору № 30/10/15-БМ-НП поворотної фінансової допомоги - залишити без змін.

Резолютивну частину ухвали Господарського суду Запорізької області від 29.10.2018 року викласти в наступній редакції:

"Заяву арбітражного керуючого (ліквідатора) Кучака Юрія Федоровича від 23.06.2018 року з урахуванням заяви від 30.08.2018 року задовольнити частково.

Спростувати майнові дії Товариства з обмеженою відповідальністю "Буд М" щодо перерахування 30.10.2015 року на користь Товариства з обмеженою відповідальністю "Наш Полюс" грошових коштів в загальній сумі 7 618 976,40 грн.

Стягнути з Товариства з обмеженою відповідальністю "Наш Полюс" (код ЄДРПОУ 38601043, 46008, м. Тернопіль, вул. Медова, 18) на користь Товариства з обмеженою відповідальністю "Буд М" (код ЄДРПОУ 36145692, 69035, м. Запоріжжя, вул. Горького, 1) 7 618 976,40 грн., 1 762,00 грн. витрат зі сплати судового збору.

В задоволенні заяви арбітражного керуючого (ліквідатора) Кучака Юрія Федоровича про визнання недійсним Договору № 30/10/15-БМ-НП - відмовити"

Стягнути з Товариства з обмеженою відповідальністю "Наш Полюс" (код ЄДРПОУ 38601043, 46008, м. Тернопіль, вул. Медова, 18) на користь Товариства з обмеженою відповідальністю "Буд М" (код ЄДРПОУ 36145692, 69035, м. Запоріжжя, вул. Горького, 1) 2 643,00 грн. витрат зі сплати судового збору за подання апеляційної скарги.

Постанова набирає законної сили з дня її прийняття та може бути оскаржена до Верховного Суду протягом двадцяти днів.

Повний текст постанови виготовлено та підписано 11.02.2019 року.

Головуючий суддя

І.О. Вечірко

Суддя

О.В. Березкіна

Суддя

В.О. Кузнецов